

25 september 2012

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsopvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende in [land],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. M.J. de Witte, advocaat te Amersfoort,

tegen:

(wijlen) [naam]
geboren op [datum] en overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de orde der minderbroeders franciscanen te
[plaats].

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 28 december 2011. Op 13 maart 2012 is een inhoudelijke reactie binnengekomen van [naam], Minister Provinciaal van de minderbroeders franciscanen in Nederland.

Op 6 september 2012 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen en heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur, mr. M.J. de Witte.

Namens de orde is verschenen [naam], Minister Provinciaal van de minderbroeders franciscanen in Nederland, verder te noemen (de) Overste.

2. De klacht

2.1. Klager kwam in 1962 in de eerste klas van [school] in [plaats]. Aangeklaagde was daar als onderwijzer godsdienst werkzaam. Hij was een geliefd man en hij gaf leuk les. Klager was een timide jongetje en hij voelde zich niet op zijn gemak op [school], omdat zijn ouders niet godsdienstig waren. Klager heeft in totaal drie jaar op deze school gezeten, waarin hij de tweede klas twee keer heeft gedaan.

2.2. Toen klager in de tweede klas zat, vroeg aangeklaagde wie een radio kon repareren. Klager stak direct zijn hand op, omdat hij graag door volwassenen aardig gevonden wilde worden. Van radio's wist klager niets. Klager ging naar de cel van aangeklaagde om de radio

op te halen, die hij vervolgens meenam naar huis. Hij wist thuis de kapotte buizenradio aan de praat te krijgen en gaf deze de volgende dag terug. Die dag begonnen de verkrachtingen. Aangeklaagde wilde klager in zijn cel bedanken en begon hem te betasten. Toen vroeg hij klager op te staan, zijn broek te laten zakken en voorover te buigen. Ineens voelde klager een helse pijn in zijn anus. Aangeklaagde had zijn geslachtsdeel in de anus van klager gestoken. Aangeklaagde schoof zijn geslachtsdeel daarin op en neer tot hij zich met een grote zucht terugtrok. Klager mocht zijn broek daarna weer omhoog doen en aangeklaagde knielde dan naast hem. Samen zeiden zij vervolgens het Onze Vader en het Wees Gegroet.

2.3. Vervolgens zei aangeklaagde dat klager hierover niets mocht zeggen, anders zou hij naar de hel gaan. Daarmee had aangeklaagde klager in zijn macht. Als aangeklaagde na afloop van de les een knikje gaf, dan wist klager dat het weer ging gebeuren. Klager was bang voor dit knikje en de komende pijn. Hoe vaak klager verkracht is, kan hij niet zeggen, maar het was minstens eenmaal per maand. Het seksueel misbruik stopte pas toen klager verhuisde naar [plaats] aan het einde van de tweede klas. Het heeft dus in totaal 3 jaar geduurd.

2.4. Het misbruik heeft het leven van klager negatief beïnvloed door angst en herbeleving. Klager heeft hiervoor nooit hulp gezocht. Ook is het gedrag en de beleving van klager omtrent seksualiteit beïnvloed door het misbruik. Dit heeft ook gevolgen (gehad) voor de voormalige en huidige partner van klager. Daarnaast is het misbruik ook van negatieve invloed geweest op zijn carrière. Klager heeft ter zitting aangegeven, dat hij ondanks het voorgaande aangeklaagde heeft vergeven.

2.5. Klager verzoekt de Klachtencommissie om zijn klacht gegrond te verklaren. Daarnaast verzoekt klager toekenning van een financiële compensatie voor de door hem geleden materiële en immateriële schade alsmede een vergoeding van de gemaakte en nog te maken kosten van rechtsbijstand.

3. Het verweer

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. De Overste, [naam], heeft in zijn reactie gesteld dat wat in deze klacht van klager wordt beschreven van een grote heftigheid en zeer weerzinwekkend is. Het vervult hem van weerzin en schaamte. Uit het persoonsarchief van aangeklaagde blijkt inderdaad dat aangeklaagde ten tijde van het misbruik waarop de klacht betrekking heeft, werkzaam was op [school] in [plaats]. Er is echter niets te vinden wat er op wijst dat aangeklaagde pleger is geweest van dit of ander misbruik. Ook zijn er geen andere klachten en meldingen bekend over aangeklaagde. Op de lijst van de Commissie Deetman komt de naam van aangeklaagde evenmin voor. Ter zitting heeft hij nog toegevoegd dat dit hem te meer bevreemdt, omdat iemand die op deze wijze en gelijk bij de eerste keer een kind verkracht, in zijn ogen ziek is en dat dus de kans groot is dat hij dat ook bij anderen zou doen.

Daarnaast stelt [Minister Provinciaal] vast dat uit de bijlagen bij het klaagschrift blijkt dat bij klager sprake is van een brede psychische problematiek. Daar komt bij dat de herinneringen aan het seksueel misbruik bij klager eerst zijn opgekomen naar aanleiding van een TV-uitzending in Ierland over seksueel misbruik. Mogelijk is sprake van 'hervonden herinneringen', waarbij het waarheidsgehalte ter discussie staat.

Ongeacht de uitkomst van het onderzoek door de Klachtencommissie hoopt [Minister Provinciaal] dat klager wil ingaan op een uitnodiging voor een persoonlijk gesprek.

4. De beoordeling

4.1. Volgens artikel 1.3. van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.K. Kerk (hierna: de Procedure) moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen : fysiek geweld of de dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 1.3 van de Procedure.

4.3. Bij de beoordeling van een klacht is voor de Klachtencommissie uitgangspunt dat zij niet uitsluitend kan afgaan op de verklaring van klager alleen. Het is een elementair rechtsbeginsel dat iemand niet wordt veroordeeld op grond van één enkele verklaring. Dit elementaire rechtsbeginsel moet ook in deze procedure in acht worden genomen. De vraag die de Klachtencommissie moet beantwoorden is of er gebleken is van zodanige feiten en omstandigheden dat het gestelde seksuele misbruik door deze aangeklaagde objectief gezien (dat wil zeggen voor een buitenstaander) voldoende aannemelijk is geworden.

4.4. Klager heeft tijdens de hoorzitting duidelijk gemaakt dat hij het seksueel misbruik vele jaren heeft verdrongen (“in een hoekje van mijn hersens weggestopt, gegoten in beton”) en dat op 8 april 2002 in Ierland, waar hij toen woonde, tijdens een nieuwsuitzending over het seksueel misbruik die herinnering aan het door hem ondergane seksuele misbruik plotseling bij hem bovenkwam. De Klachtencommissie sluit zeker niet uit dat klager in zijn jeugd seksueel is misbruikt en dat hij zijn herinneringen daaraan lange tijd heeft weggestopt en naar aanleiding van de TV-uitzending in Ierland heeft hervonden. Een dergelijke verdringing betekent echter wel vaak dat belangrijk steunbewijs, namelijk dat een slachtoffer reeds voordat seksueel misbruik in de publiciteit kwam, daarover met anderen heeft gesproken, ontbreekt. Ook in de thans voorliggende zaak blijkt dat een moeilijkheid.

4.5. De Klachtencommissie is van oordeel dat de verklaring van klagers toenmalige Ierse vriendin op dit punt nogal algemeen en vlak is, waar het toch gaat over een geweldig ingrijpend moment in het leven van haar partner.

Voorts zijn nog als steunbewijs overgelegd de verklaring van [naam], de vriend van klager, de verklaring van de huidige vriendin van klager en de verklaring van klagers huisarts, waarvan de laatste volstaat met een verwijzing naar een rapport van psychiater [naam], dat eveneens is overgelegd. Naar het oordeel van de Klachtencommissie zijn deze verklaringen echter nogal algemeen en van tamelijk recente datum. Daar komt nog bij dat de Klachtencommissie heeft moeten vaststellen dat er geen andere klachten of meldingen over dezelfde aangeklaagde bekend zijn en dat de naam van aangeklaagde ook niet voorkomt op de lijst van de Commissie Deetman. Zulks, terwijl de aard van het geschetste misbruik - dat is de Klachtencommissie eens met de Overste - toch een aanwijzing is voor een ziekelijke aard van aangeklaagde en herhalingen bij anderen derhalve voor de hand zouden liggen.

4.6. De Klachtencommissie wil, gelet ook op de oprechte indruk die klager op haar heeft gemaakt, zeker niet uitsluiten dat klager seksueel is misbruikt zoals hij heeft gesteld. Zij acht echter het voorhanden zijnde materiaal onvoldoende om als steunbewijs te kunnen dienen voor het gegrond verklaren van het door klager gestelde ernstige misbruik.

4.7. Gelet op het bovenstaande kan de Klachtencommissie niet adviseren de klacht gegrond te verklaren.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Minister Provinciaal van de orde van minderbroeders franciscanen te Utrecht de klacht niet gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 25 september 2012 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, drs. J.L.H.H. Kunnen en mr. A.M.T. Denekamp-Mulder, leden, bijgestaan door mr. M. van der Meulen, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van art. 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Minister Provinciaal en aan klager verzonden.

Op grond van art. 21.1 van de Procedure stelt de Minister Provinciaal binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 21.3 van de Procedure geeft de Minister Provinciaal daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Minister Provinciaal.